

Udskriftsdato: 30. marts 2023

SKR nr 9255 af 29/03/2023 (Gældende)

Skrivelse om hjælp til borgere i hjemløshed - til indbo og indskud til bolig

Ministerium: Beskæftigelsesministeriet

Journalnummer: Beskæftigelsesmin.,
Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, j.nr. 22/12617

Skrivelse om hjælp til borgere i hjemløshed - til indbo og indskud til bolig

I forbindelse med regeringens omlægning af indsatsen mod hjemløshed skal Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) gøre opmærksom på mulighederne for hjælp efter reglerne i lov om aktiv socialpolitik (aktivloven) og boligstøtteleven i forbindelse med, at borgere i hjemløshed ansøger om hjælp til etablering af et hjem. Efter aktivlovens regler skal ansøgninger om økonomisk hjælp i forbindelse med en flytning behandles efter aktivlovens § 85. Hvis der derimod er tale om et behov for hjælp til køb af nyt indbo, skal ansøgningen behandles efter aktivlovens § 81. Dette fremgår også af Ankestyrelsens principmeddelelse 19-22. Hvis ansøgningen skal behandles efter boligstøtteleven, er det §§ 55-57 og 59, der skal anvendes.

Formålet er at gøre kommunerne opmærksomme på allerede eksisterende muligheder for at give økonomisk hjælp efter aktivloven til borgere i hjemløshed og sikre, at regelanvendelsen bliver korrekt i fremtiden, og flere borgere i hjemløshed vil få hjælp til etableringsudgifter, når de får en bolig. Der er således ikke tale om nye regler.

Mulighederne for at yde hjælp efter §§ 81 og 85 i aktivloven kan være relevante for borgere i hjemløshed, og hjælpen kan være medvirkende til at øge borgerens mulighed for at etablere egen bolig. Det skyldes, at reglerne i sig selv har til formål at afhjælpe uforudsete udgifter og økonomiske vanskeligheder, hvilket netop kan være en hindring for, at borgeren kan opnå stabilitet i en permanent bolig. Det bemærkes i den forbindelse, at der kan være mulighed for at bevillige hjælp til en udgift, der har været forudsigelig for borgeren, hvis der er tale om en udgift, som er af helt afgørende betydning for den pågældendes livførelse.

Det er også helt centralt, at borgeren i hjemløshed kan have behov for hjælpen med det samme, når borgeren har fået tildelt en bolig, hvorfor den pågældende ikke bør henvises til at spare op til indskud, møbler og andet indbo eller lignende etableringsudgifter i denne situation. Herudover er der visse udfordringer for borgere i hjemløshed forbundet med det at flytte i egen bolig. Dette skyldes, at der er tale om en gruppe af borgere med manglende økonomiske ressourcer til at betale for de enkeltudgifter, der er forbundet med det at flytte i egen bolig som f.eks. en seng eller køkkenudstyr. Dette kan resultere i, at borgere i hjemløshed, der får tildelt en bolig, ikke vil være i stand til fastholde denne, da borgeren ikke får mulighed for at gøre boligen til et hjem.

Der gælder en række betingelser for, hvornår kommunen kan yde hjælp efter §§ 81 og 85 i aktivloven, herunder at kommunen kan yde økonomisk hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter til en borger, hvis borgeren ikke selv kan betale udgiften. Hjælpen efter §§ 81 og 85 er dermed transbestemt. Det betyder, at kommunen skal foretage en konkret vurdering af borgerens økonomiske forhold. Ved vurderingen af, om ansøgeren selv har mulighed for at betale udgiften, lægges der vægt på ansøgerens rådighedsbeløb og formue. Der lægges også vægt på, om ansøgeren har mulighed for at betale udgiften ved hjælp af en afdragsordning eller ved hjælp af et lån. STAR skal henvise til den gældende vejledning om hjælp i særlige tilfælde og hjælp til efterlevende efter kapitel 10 og 10 a i lov om aktiv socialpolitik.

Særligt kommunernes udmåling af borgernes rådighedsbeløb kan være en hindring for, at der gives tilskud til økonomisk hjælp. Dette skyldes, at borgere i hjemløshed af nogle kommuner ikke anses for at have faste, løbende udgifter, når de ikke har udgifter til en bolig. De skal som alle andre dokumentere deres udgifter, hvilket kan være svært, når man f.eks. bor ”på gaden”. Dette kan betyde, at nogle af disse borgere får beregnet et kunstigt højt rådighedsbeløb, og kommunen træffer afgørelse, hvor det vurderes, at borgeren i hjemløshed kan spare op til udgiften selv inden for rimelig tid. Kommunen giver derfor afslag på hjælp.

Efter STARs opfattelse skal kommunen ved udmålingen af borgerens rådighedsbeløb lægge til grund, at en borger i hjemløshed bl.a. har faste, løbende udgifter til mad og lignende. Videre bør det lægges til grund, at en borger, der eksempelvis må leve på gaden, kan have en større fast udgift til kost end en person, der bor i eget hjem med køleskab. Det må også antages, at en borger i hjemløshed kan have andre udgifter som følge af at måtte overnatte på herberger, hos venner, hos bekendte m.v. f.eks. betaling for kost og logi, bidrag til mad, betaling for bad og lign.

STAR skal gøre opmærksom på muligheden for, at borgeren i hjemløshed kan ansøge kommunen om lån til betaling af beboerindskud efter boligstøttelovens §§ 55-57 og 59.

Kommunen skal som hovedregel give et såkaldt pligtlån til betaling af indskud m.v. til en bolig, hvis husstandens indkomst ligger under en bestemt grænse. Der kan ydes lån til både lejligheder og i særlige tilfælde til enkeltværelser. Kommunen yder pligtlån til indskud i almene boliger m.v., jf. boligstøtteloven §§ 55-57.

Ud over pligtlån har kommunen mulighed for at yde frivillige lån, jf. boligstøttelovens § 59. Kommunen fastsætter selv vilkårene for frivillige lån. Ligesom med pligtlån ydes frivillige lån til betaling af beboerindskud i almene boliger m.v.

Endelig skal kommunen være opmærksom på at behandle sagerne så hurtigt som muligt, da borgeren kan have brug for hjælp til at betale indskuddet hurtigt, idet boligen ellers bliver tilbudt til en anden.

Lov om aktiv socialpolitik - Lovbekendtgørelse nr. 241 af 12. februar 2021.

Vejledning nr. 10309 af 20. december 2016 om hjælp i særlige tilfælde og hjælp til efterlevende efter kapitel 10 og 10 a i lov om aktiv socialpolitik.

Boligstøtteloven – Lovbekendtgørelse nr. 229 af 12. februar 2021.

Vejledning nr. 103 af 23. oktober 2002 om individuel boligstøtte, afsnit 272-281.

Ankestyrelsens principmeddelelse 19-22.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, den 29. marts 2023

BIRGITTE STAFFELDT